

Ny klageinstans – Statens helsepersonellnemnd

1. januar 2001 fikk vi en ny klageinstans som helsepersonell kan benytte for å overprøve avgjørelser truffet av Statens helsetilsyn, ev. avgjørelser truffet av Statens autorisasjonskontor og av yrkesorganisasjoner, når myndigheten er delegert fra Statens helsetilsyn. Klageinstansen heter Statens helsepersonellnemnd og er opprettet for å styrke legers og annet helsepersonells rettssikkerhet, ved at vedtak truffet av Statens helsetilsyn kan påklages.

Leger kan nå kreve at helsepersonelloven skal legges til grunn for saker som oppstod før helsepersonelloven. Det vil være aktuelt der helsepersonelloven er mer gunstig for klageren enn tidligere regelov.

Leger kan også benytte Statens helsepersonellnemnd som klageinstans for saker som oppstod før 1.1. 2001, dersom klageretten er i behold. I merknadene til forskriften fremgår det at dette bl.a. omfatter klager over vedtak som er fattet av Helsetilsynet før lovens ikrafttredelse, men hvor klagefristen utløper etter lovens ikrafttredelse og klager over eller begjæring om omgjøring av Helsetilsynets vedtak som er innkommet til departementet, men ikke avgjort før lovens ikrafttredelse. Sistnevnte gjelder selv om saken har vært i departementet i lengre tid.

Statens helsepersonellnemnd er regulert i helsepersonelloven kapittel 12 og i en særskilt forskrift (Forskrift om Statens helsepersonellnemnd av 21.12. 2000 nr. 1383).

Hvilke avgjørelser kan påklages til Statens helsepersonellnemnd?

Avgjørelsesmyndigheten i saker vedrørende autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning er i utgangspunktet lagt til Statens helsetilsyn. Avgjørelser om å la være å gi rettigheter kan Helsetilsynet likevel delegeres videre, mens avgjørelser om å frata rettigheter (tilbakekall, suspensjon, begrensning, advarsel) ikke kan delegeres. Myndighet til å treffe avgjørelser om autorisasjon har Statens helsetilsyn f.eks. delegert til autorisasjonskontoret når det gjelder autorisasjon og lisens, og til Legeforeningen vedrørende spesialistgodkjenning. Enhver sak vedrørende autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning kan påklages til Statens helsepersonellnemnd.

Advarsel. Ved klanderverdige lovbrudd kan legen ilegges advarsel. I loven er det angitt hvilke vilkår som må være oppfylt for at det kan gis en advarsel, disse er strengere enn det som forelå i den tidligere regelov.

Reaksjonsformen tilrettevisning eksisterer ikke lenger.

Tilbakekall. For å treffe vedtak om tilbakekall av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, må det foreligge forhold som tilsier at legen er uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig på bakgrunn av nærmere årsaker oppregnet i bestemmelsen.

Dersom legen tidligere har fått tilbakekalt autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, er det Statens helsetilsyn som tar stilling til søknad om å få disse rettigheter tilbake.

Suspensjon. Suspensjon er et midlertidig vedtak om tilbakekall i påvente av en endelig avgjørelse. En suspensjon kan gjøres gjeldende i seks måneder, med adgang til forlengelse med nye seks måneder. For å kunne treffe avgjørelse om suspensjon må det være grunn til å tro at grunnene for tilbakekall foreligger og at helsepersonellet ansees å være til fare for sikkerheten i helse-tjenesten.

Begrensning. Denne ordningen er ny. Begrensning av autorisasjon kan gjøres der vilkårene for tilbakekall er oppfylt, og innebærer at yrkesutøvelsen skjer på bestemte vilkår. Dersom Helsetilsynets avgjørelse går ut på tilbakekall, kan legen påklage dette hvis vedkommende mener at bare vilkårene for å begrense autorisasjonen foreligger.

Tilbakekall, suspensjon mv. av rekvireringsrett. Myndighet til å treffe vedtak om å tilbakekalle eller suspendere rekvireringsretten er også lagt til Statens helsetilsyn. Vil-kårene fremgår av loven.

Statens helsetilsyn kan også etter søknad fra legen treffe avgjørelse om at vedkommende får tilbake retten til rekvirering før tidsrommet for tilbakekallet er utløpt. Dette skiller seg fra andre vedtak om tilbakekall som ikke knyttes til tidsrom.

Sammensetningen av Staten helsepersonellnemnd

Det fremgår av helsepersonelloven § 68 at Statens helsepersonellnemnd skal være et uavhengig organ med høy helsefaglig og juridisk ekspertise som oppnevnes av departementet for tre år om gangen. Nemnden skal bestå av tre jurister, hvorav en er leder av nemnden, samt tre personer med helsefaglig bakgrunn og en legrepresentant.

Det er opprettet et eget sekretariat som forbereder saker for nemnden. Det er i forskriften lagt til grunn at sekretariatet skal bestå av juridiske saksbehandlere og at det skal ledes av en direktør.

Det ikke stilt krav om at nemndens medlemmer skal kunne dekke behovet for medisinsk ekspertise i enhver sak, men at nemnden i denne forbindelse skal benytte sakkyndige. Det kan oppnevnes to sakkyndige for

bistand i den enkelte sak. Den sakkyndige kan bistå nemnden enten ved å redegjøre muntlig i møte eller ved å avgi en skriftlig uttalelse. Den sakkyndige tiltrer ikke som medlem av nemnden.

Krav til saksbehandling

Det er slått fast i forskriften at forvaltningsloven gjelder for saksbehandlingen i nemnden og sekretariatet. Avgjørelser som avslutter en klagesak, skal treffes av den samlede nemnd i møte/fjernmøte eller ved sirkulasjon av skriftlig utkast til avgjørelse. Med sirkulasjon av saksdokumenter menes at et forslag til vedtak sirkulerer mellom nemndens medlemmer per post. I merknadene til forskriftene er det lagt til grunn at saker der det er nødvendig at medlemmene sammen diskuterer seg frem til en løsning, ikke kan avgjøres ved sirkulasjon av saksdokumenter. Som eksempel på slike saker er det vist til saker om tilbakekall og suspensjon av autorisasjon.

Nemnden kan i særlige tilfeller treffe vedtak når den består av fem medlemmer, så fremt disse består av leder, en av de øvrige juridiske medlemmene, to helsefaglige medlemmer samt legrepresentanten. Et eksempel på en slik situasjon er frafall på grunn av sykdom der heller ikke varamedlemmet kan møte, eller inhabilitet.

Leder for nemnden kan likevel alene treffe avgjørelser av prosessuell karakter, eller delegerer til sekretariatet å treffe slike avgjørelser. Det innebærer spørsmål som forlengelse av klagefrist, innhenting av uttalelser mv.

I de sakene hvor det oppnevnes sakkyndig er klageren gitt en rett til å uttale seg til valget av sakkyndig. Klageren har også innsynsrett i den sakkyndiges uttalelse og rett til å uttale seg til den.

I forskriften er det stilt krav om at både flertallets og mindretallets syn skal begrunnes, noe som innebærer en utvidelse i forhold til forvaltningslovens krav. Dersom legen mener at avgjørelsen helsepersonellnemnden har truffet er uriktig, bør legen vurdere å bringe saken inn for domstolene, ev. for Sivilombudsmannen. Det fremgår av loven § 71, at vedtak i Statens helsepersonellnemnd etter §§ 53, 56–59 og 62–65 kan bringes inn for retten, som kan prøve alle sider av saken. Legen kan i denne sammenheng be om at vedtaket i Statens helsepersonellnemnd ikke skal ha virkning før det er truffet endelig vedtak i saken eller før endelig dom foreligger. Retten kan treffe avgjørelse om å utsette virkningene ved kjennelse. – Anne Kjersti Befring, Legeforeningen anne.kjersti.befring@legeforeningen.no